

KYMENLAAKSON AMMATTIKORKEAKOULU

Viestinnän koulutusohjelma / yhteisöviestintä

Piia Reunanen

KOUVOLAN PALLONLYÖJIEN KAUSIJULKAISUN

TUOTTAMINEN JA TAITTAMINEN

Opinnäytetyö 2011

TIIVISTELMÄ

KYMENLAAKSON AMMATTIKORKEAKOULU

Viestintä

REUNANEN, PIIA

Kouvolan Pallonlyöjien kausijulkaisun
tuottaminen ja taittaminen

Opinnäytetyö

30 sivua + 1 liitesivu

Työn ohjaaja

Lehtori Nina Hartikainen

Toimeksiantaja

Kouvolan Pallonlyöjät ry

Marraskuu 2011

Avainsanat

Julkaisu, projektinhallinta, taitto, graafinen
suunnittelu

Tämän opinnäytetyön aiheena on pesäpalloseura Kouvolan Pallonlyöjien (KPL) vuoden 2011 kausijulkaisun tuottaminen ja taittaminen. Seuralta ilmestyy vuosittain kausijulkaisu ennen sarjakauden alkamista. Siinä kerrotaan seuran tapahtumista, käydään läpi harjoittelukauden kulkua ja tehdään katsaus tulevaan kauteen. Kausijulkaisu 2011 koostuu 20 sivusta, ja sen mitat ovat 28 cm x 35 cm. Julkaisu ilmestyi Kouvolan Sanomien liitteenä 4.5.2011, minkä lisäksi sitä jaettiin Kouvolan Pallonlyöjien otteluisissa. Kausijulkaisun painosmäärä oli 30 000.

Kausijulkaisu on tehty kevään 2011 aikana yhdessä Kouvolan Pallonlyöjien markkinoitpäällikkö Santtu Aitalan ja tiedottaja Tapio Ahlrothin kanssa. Tavoitteena oli tehdä informatiivinen ja mielenkiintoinen julkaisu, joka on ulkoasultaan siisti ja selkeä. Kausijulkaisussa piti ottaa huomioon seuran 80-vuotisjuhlavuosi ja kesällä 2011 Kouvolassa järjestetty pesäpallon arvoturnaus, Itä-Länsi.

Taustatutkimuksessa käsitellään projektin tehokasta johtamista ja julkaisun taittamista. Erityisen tarkkaan on käsitelty aikataulun suunnittelua ja taiton tekemistä. Ne ovat julkaisun tuottamisen kannalta tärkeimmät, mutta samalla myös haastavimmat ja eniten aikaa vievät vaiheet.

ABSTRACT

KYMENLAAKSON AMMATTIKORKEAKOULU

University of Applied Sciences

Media Communication

REUNANEN, PIIA

Production and Layout of the Seasonal Publication for
Kouvolan Pallonlyöjät Baseball Club

Bachelor's Thesis

30 pages + 1 page of appendices

Supervisor

Nina Hartikainen, senior lecturer

Commissioned by

Kouvolan Pallonlyöjät ry

November 2011

Keywords

Publication, project management, layout, graphic design

The subject of the thesis was the production and layout of the seasonal publication 2011 for a Finnish baseball club called Kouvolan Pallonlyöjät (KPL). The club publishes a seasonal publication annually before the game season begins. It includes information about events and changes in the club, as well as a review of how the winter season has gone and what will happen in the game season. The publication consists of 20 pages, and it is 28 cm wide and 35 cm high. The publication was issued as a pull-out in Kouvolan Sanomat 4th May 2011, and it was handed out in the games of Kouvolan Pallonlyöjät during the season. The publication had the print run of 30 000.

The seasonal publication has been made during the spring 2011 in co-operation with marketing manager Santtu Aitala and spokesman Tapio Ahlroth from Kouvolan Pallonlyöjät. The goal of the project was to make an informative and interesting publication that has a presentable and clear layout. The club celebrated its 80th anniversary, which had to be noticed in the seasonal publication. In addition, an esteemed Finnish baseball tournament, called Itä-Länsi, was organized in Kouvola in July 2011, which also had to be noticed in the publication.

The objective of the thesis was to explore effective management of a project and design of the layout of a publication. The main focus was on planning the schedule and making the layout.

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ

ABSTRACT

1	JOHDANTO	5
2	KAUSIJULKAISUUN TUTUSTUMINEN	6
3	PROJEKTIHALLINTA KAUSIJULKAISUSSA	7
	3.1 Kokemus auttaa johtamisessa	8
	3.2 Aikataulun suunnittelu	9
	3.2.1 Kausijulkaisun aikataulu	10
	3.2.2 Puutteellisen aikataulun riskit	11
	3.3 Yksinkertaista viestintää	12
	3.4 Riskit ja ongelmat	15
4	KAUSIJULKAISUN TAITTAMINEN	17
	4.1 Julkaisun matka toimeksiannosta levitykseen	18
	4.2 Taiton suunnittelu	20
	4.3 Kausijulkaisun kokoaminen	22
	4.3.1 Otsikointi	23
	4.3.2 Pesäpallon tunnelma kuvien avulla	24
	4.3.3 Julkaisu kokoon Adobe InDesignilla	26
5	YHTEENVETO	27
	LÄHTEET	29
	LIITTEET	

Liite 1. Kouvolan Pallonlyöjien kausijulkaisu 2011 -projektin aikataulu

1 JOHDANTO

Tämä opinnäytetyö koostuu pesäpalloseura Kouvolan Pallonlyöjien (KPL) vuoden 2011 kausijulkaisun tuottamisesta ja taittamisesta. Urheiluseurojen kausijulkaisuille on yleistä se, että ne sisältävät yleensä juttuja seuran tilanteesta ennen sarjakauden alkua, harjoittelukauden kuulumisia ja katsauksen tulevaan kauteen. Lisäksi julkaisussa esitellään seuran joukkueet. Toteutin kausijulkaisun yhdessä KPL:n markkinointipäällikkö Santtu Aitalan ja tiedottaja Tapio Ahlrothin kanssa. Olen pelannut pesäpalloa monta vuotta ja päätin kysyä, olisiko Kouvolan Pallonlyöjillä sopivaa opinnäytetyön aihetta minulle. Kävin keskustelua Aitalan kanssa, ja lopulta hän keksi, että voisin tuottaa vuoden 2011 kausijulkaisun seuralle. Tehtäväni olisi huolehtia juttuaiheiden suunnittelusta, aikataulussa pysymisestä, materiaalin keräämisestä ja julkaisun taittamisesta.

Pesäpallon isänä pidetään Lauri ”Tahko” Pihkalaa, joka syntyi Pihtiputaalla 5.1.1888. Ensimmäinen pesäpallon koeottelu pelattiin Helsingissä Kaisaniemen kentällä 14.11.1920. Pesäpallo kehittyi lähinnä Pohjois-Amerikan baseballin pohjalta. Ennen pesäpalloa Suomessa pelattiin kuningaspalloa ja Pihkalan kehittämää, pesäpallon edeltäjää, pitkäpalloa. (Lajin synty 2011.)

Kouvolan Pallonlyöjillä (KPL) on pitkät perinteet pesäpallossa. Seura perustettiin vuonna 1931, ja sillä on ollut joukkue pesäpallon korkeimmalla sarjatasolla jo 48 kautta. KPL on saavuttanut miehissä viisi suomenmestaruutta, kuusi SM-hopeaa ja neljä SM-pronssia. Ensimmäisen suomenmestaruuden KPL:n miehet voittivat vuonna 1966, jolloin seura oli 35-vuotias ja kausia pääsarjatasolla oli pelattu 15. Mestaruuden seurauksena Kouvolassa syntyi varsinainen pesäpalloinnostus, ja seuraavien kolmen kauden aikana mestaruusjuhlat saivat jatkoa. Viimeisimmät mitalit, kaksi hopeaa, tulivat kausilla 2009 ja 2010. (Kouvolan Pallonlyöjät 2011.) KPL koostuu 12 joukkueesta, G-, F-, E-, D-, C-, B- ja A-pojista, miesten Maakunta- ja Suomensarjan joukkueista sekä miesten joukkueesta eli edustusjoukkueesta, joka pelaa korkeimmalla sarjatasolla, Superpesiksessä.

Vuosi 2011 oli Kouvolan Pallonlyöjien historian 80., ja seura siis vietti juhluvuottaan. Juhlateema näkyy kausijulkaisussa, jonka nimessä erityinen vuosi on huomioitu. Etusivun seuralogo on korvattu juhla-logolla, ja yhdessä julkaisun jutussa on kerätty yhteen Kouvolan Pallonlyöjien tärkeimpiä vuosia. Juhlavuoden kunniaksi Kouvola sai

jokavuotisen pesäpallon arvoturnauksen eli Itä-Lännen järjestettäväkseen. Myös se on huomioitu kausijulkaisussa, sillä lehdessä on Itä-Länsi-mainos ja tapahtuman otteluohjelma. Lisäksi lehdessä on Itä-Länttä käsittelevä juttu. Vuoden 2011 kausijulkaisu on myös siinä mielessä poikkeuksellinen, että siinä käsitellään enimmäkseen vain KPL:n edustusjoukkuetta. Junioreiden osalta kausijulkaisu toteutettiin yhdessä Kuusankosken Puhdin kanssa, ja se ilmestyi kesällä 2011.

Opinnäytetyöni kirjallisessa osiossa olen tutkinut kausijulkaisuprojektin etenemistä projektinhallinnan näkökulmasta. Eniten paneudun ajanhallintaan, koska uskon tehneeni siinä suurimmat virheet. Julkaisuprojektissa ajankäytön onnistuminen on ehdottoman tärkeää, koska julkaisu on saatava ajoissa painoon. Se on ehto sille, että julkaisu ilmestyy oikeana päivänä. Kirjallisessa osiossa keskityn paljon myös julkaisun taittamiseen. Koska se ei kuitenkaan ole pääaineeni, käsittelen aihetta hyvin pintapuolisesti. En siis ole syventynyt typografiaan tai sivupohjan tekemiseen, koska sain Kouvolan Kopijyvältä vuoden 2010 kausijulkaisun taittopohjan ensimmäiset sivut. Taittopohja oli Adobe InDesign -tiedostona, ja se sisälsi julkaisun valmiiksi määritellyt fontit ja värit. Minun piti vain hieman muokata kappaletyyliä asetuksia ja lisätä sivuille uuden kausijulkaisun sisältö. Sivuja oli tietenkin myös lisättävä. Näistä syistä käsittelen taittamisprosessia siis yleisesti ja selvitan, mitä kaikkea taitossa tein.

2 KAUSIJULKAISUUN TUTUSTUMINEN

Kausijulkaisun tuottaminen on Kouvolan Pallonlyöjille jo pitkä perinne. Viime vuonna julkaisu on toteutettu yhteistyössä valtakunnallisen digipainotalo Kopijyvän kanssa, ja projektia on johtanut KPL:n markkinointipäällikkö Santtu Aitala. Vuoden 2011 kausijulkaisun tekoa Aitala ei halunnut enää johtaa julkaisuprojektin suuren työmäärän takia. Myöskään Kouvolan Kopijyvän ei tarvinnut taittaa kausijulkaisua, koska uskoin pystyväni tekemään taiton itse osittain valmiille pohjalle. Ennen projektin aloittamista Aitala oli hoitanut kausijulkaisun taloudelliset velvoitteet ja neuvotellut painotalo Scanwebin kanssa julkaisun mitoista ja sivumäärästä.

Kausijulkaisut noudattavat vuodesta toiseen lähes samaa kaavaa. Etusivu sisältää kausijulkaisun vuoden ja nimen, seuran logon ja kuvan tai kuvia seuran arkistoista. Ensimmäisillä sivuilla on seuran yhteystiedot, tietoa lehdestä, sisällysluettelo ja pääyhteistyökumppaneiden logot. Lisäksi yksi seuran johtohenkilöistä lähettää terveisenä pesäpalloväelle pääkirjoituksessa. Julkaisun jutut vaihtelevat tietysti vuoden

mukaan, mutta yleensä ne kertovat seuran tilanteesta ja pelaajista. Lisäksi lehti sisältää joukkueiden esittelyn ja mainoksia. Julkaisun pohja oli siis suhteellisen helppo hahmottaa, joten tärkeimmiksi tehtävikseni muodostuivat aikataulut, juttuaiheiden suunnittelu ja materiaalin kokoaminen. KPL:n edustajat Aitala ja Ahlroth avustivat tarvittaessa, sillä heillä on kokemusta aikaisempien kausijulkaisujen tekemisestä.

Taiton osalta minun oli keksittävä kausijulkaisulle nimi, mietittävä taiton rakenne eli kuvien, tekstien ja mainosten paikat sekä päivittää muuttuneet tiedot esimerkiksi yhteistyökumppaneiden suhteen. Osan julkaisun teksteistä sain KPL:n tiedottaja Tapio Ahlrothilta, osa oli minun kirjoittamiani. Osa kuvista oli Ahlrothin ottamia, osa saatiin KPL:n arkistosta. Jotkut mainoksista tulivat markkinointipäällikkö Aitalalta, mutta edellisen vuoden lehdestä toistuvat mainokset sain Kouvolan Kopijyvältä. Lisäksi sivujen yläreunassa sijaitsevat aiheotsikot minun oli tarpeen mukaan muutettava.

3 PROJEKTIHALLINTA KAUSIJULKAISUSSA

Ennen projektinhallinnan määrittelemistä on hyvä selvittää projektin käsite. Kettunen (2003, 15–16) kirjoittaa, että projektin voi määritellä eri näkökulmista, mutta yhteistä kaikille projekteille ovat seuraavat asiat. Projektilla on selkeä tavoite, joka pyritään saavuttamaan projektityöllä eli työllä, jota tehdään projektin aikana. Projektin toimintaa ohjataan johdetusti ja suunnitelmallisesti, ja sen läpiviennistä on olemassa suunnitelma. Projektin toteuttamiseksi kootaan joukko ihmisiä, joille asetetaan omat roolit ja vastualueet. Siksi projekti onkin ihmisten välistä yhteistoimintaa. Projektille on asetettu aikataulu, päättymispäivä ja taloudelliset reunaehdot, joten projektin etenemistä ja tuloksia on siis seurattava ja kontrolloitava. Tärkein projektin määrittelevä seikka on kuitenkin ainutlaatuisuus. Projekti on kehityshanke, joka sisältää omat erityispiirteensä ja poikkeaa sillä tavoin toisista vastaavista kehityshankkeista.

Berkun (2006, 3) on samalla linjalla Kettusen (2003) kanssa. Hänen mukaansa useimmat projektit muistuttavat suuresti toisiaan. Ne sisältävät määrätyt vaatimukset, suunnittelun ja rajoitteet. Lisäksi niille on yhteistä riippuvuus viestinnästä, päätöksenteosta sekä luovan ja loogisen ajattelun yhdistämisestä. Projekteilla on yleensä aikataulu, budjetti sekä asiakas ja niiden keskeisenä tehtävänä on ennen kaikkea yhdistää useiden ihmisten aikaansaannokset yhdeksi yhtenäiseksi, muita ihmisiä tai asiakkaita hyödyttäväksi kokonaisuudeksi.

Dobie (2007, 9) määrittelee projektinhallinnan seuraavasti: projektinhallinta on tosiinsa liittyvien toimintojen sarjojen johtamista, joilla on alku- ja loppupäivämäärät. Projektinhallinnan tarkoituksena on saavuttaa yhteinen ja sovittu päämäärä. Tosiinsa liittyvien toimintojen sarjalla Dobie tarkoittaa sitä, että jokaisella toiminnolla on jotta-kin edeltävää ja seuraavaa, mikä voi aiheuttaa toimintojen välisen riippuvuuden. Kaikkien toimintojen ei tarvitse olla ainutlaatuisia, mutta kaikille on yhteistä alku ja loppu. Ruuskan (2005, 29) mukaan projektin hallinta on suunnittelua, päätöksentekoa, toimeenpanoa, ohjausta, koordinoitua, valvontaa, suunnan näyttämistä ja ihmisten johtamista. Projektin hallinnalta vaaditaan hänen mukaansa jatkuvaa ennakkointia, jotta muutospaineisiin voidaan nopeasti vastata ja projektin toiminta voidaan sopeuttaa uuden tilanteen mukaiseksi.

3.1 Kokemus auttaa johtamisessa

Projekti tuo mukanaan paljon vastuuta ja työtä. Etenkin projektipäällikön on oltava tarkkana sen suhteen, ettei hänen työmääränsä kasva mahdottomaksi. Kettunen (2003, 37–38) varoittaa, että aikataulupaine, asiakkaan muuttuvat vaatimukset, virheelliset työmääräarviot, lupausten pettäminen, keskeneräiset työt, projektitiimin ongelmat ja ristiriitaisten tavoitteiden sovittaminen saattavat aiheuttaa stressiä etenkin projektipäällikölle. Projektia voi johtaa monella tavalla, esimerkiksi täydellisinä vastakohtina tarkka kontrolli ja projektin seuraaminen tai eräänlainen välinpitämättömyys projektia kohtaan, jolloin sitä seurataan harvoin ja asioihin puututaan vasta, kun on pakko. Tärkeintä on kuitenkin löytää itselleen ja projektiin sopivat työskentelymenetelmät. Projektipäällikön on syytä muistaa, että suurin osa töistä voidaan ja pitääkin jakaa projektiryhmäläisten kesken. Hänen ei siis tarvitse omia tehtäviä itselleen, vaan hyvän projektipäällikön merkki on juuri se, että hän tietää omat rajansa ja uskaltaa antaa vastuuta myös muille.

Silfverberg (2007, 101) luettelee projektipäällikön tehtäviksi työsuunnitelman laatimisen, hankkeen seurannasta ja sisäisestä arvioinnista vastaamisen sekä tarvittavien muutosesitysten laatimisen ja niiden prosessoinnin ohjausryhmän ja rahoittajan kanssa. Lisäksi projektipäällikön tulee vastata henkilöstön palkkaamisesta ja henkilöstöhallinnosta, hankinnoista ja projektia koskevista taloudellisista kysymyksistä, raportoinnista, viestinnästä ja sidosryhmäsuhteista. Silfverberg on samaa mieltä kuin Kettunen siitä, että projektipäällikkö voi jakaa tehtäviä muillekin projektiryhmän

jäsenille, mutta vastuu kuuluu edelleen projektipäällikölle. Kausijulkaisuprojekti oli mittasuhteiltaan niin pieni, että siihen ei tarvittu henkilöstön palkkaamista, vaan projektityöryhmän jäsenet kuuluivat Kouvolan Pallonlyöjien jäsenistöön. Rahoituksen hankkiminen ja muut talouteen liittyvät tehtävät kuuluivat KPL:n markkinointipäällikkö Aitalalle.

Olen ollut aikaisemmin mukana parissa ammattikorkeakoulun projektissa, mutta Kouvolan Pallonlyöjien kausijulkaisun toteuttaminen oli ensimmäinen, jossa toimin projektipäällikkönä. Kettusen (2003, 39) mukaan osaava projektipäällikkö on ollut mukana monessa projektissa. Kaikkien ei ole kuitenkaan tarvinnut olla onnistuneita, vaan huonoistakin projekteista oppii tärkeitä asioita, jotka lopulta muokkaavat projektipäälliköstä asiansa osaavan ammattilaisen. Kettunen kuitenkin huomauttaa, että kokemattomuus ei välttämättä tee henkilöstä huonoa projektipäällikköä.

Omasta mielestäni pärjäsinkin projektipäällikkönä kohtuullisesti, vaikka kokemusta projekteista minulla ei paljoa ole. Taittoa tehdessäni jouduin työskentelemään projektin parissa pitkiä päiviä, mutta muuten tehtäviä oli sopiva määrä jokaista projektissa mukana olevaa henkilöä kohti. En kuullut keneltäkään valituksia liian suurista työmääristä ja selviydyin lopulta itsekin kaikista tehtävistäni ajallaan. Pysin aina olemaan positiivinen ja kannustava. En ollut itsekäs, vaan kuuntelin, jos jollakin oli parannusehdotuksia ja muita ideoita, jotka olivat projektin kannalta hyödyllisiä. Kuuntelin ohjeita, mutta olin silti tarvittaessa tiukka esimerkiksi aikataulussa pysymisen suhteen.

3.2 Aikataulun suunnittelu

Yksi merkittävimmistä asioista, joka erottaa projektijohtamisen yleisestä johtamisesta, on aikataulun tekeminen. Joskus luullaan, että projektinhallinta ei muuta olekaan kuin aikataulujen laatimista, mutta tämä luulo on väärä. Aikataulutus on vain yksi osa töiden hoitamisessa, eikä sitä voida laskea tärkeimmäksi osa-alueeksi. Tärkein syy projektin aikatauluttamiselle on luonnollisesti se, että projekti valmistuu ajoissa. Aikataulun laatimiseen ja muuttamiseen ei kuitenkaan pidä kuluttaa kaikkea aikaa, vaan on muistettava, että se on vain yksi työväline muiden joukossa. Aikataulusta on myös tehtävä toimiva. Se, että suunnitelma näyttää hyvältä paperilla, ei takaa aikataulun toimimista käytännössä. Aikataulun toimivuuteen vaikuttaa sekin, että kaikki projektia koskevat asiat otetaan siinä huomioon. Esimerkiksi tehtävien vaativuus kannattaa

huomioida tehtäviä jakaessa. Työntekijöiden kuormittaminen hidastaa projektia. (Lewis 2007, 69, 73–75.)

Myös Ruuska (2005, 174, 176–177) korostaa, että työmäärien ja tehtävien keston arvioiminen ovat projektin suunnittelussa keskeisiä asioita, mutta niiden takia ei kannata hioa liian tarkkaa suunnitelmaa tai hermostua. Tärkeintä on, että työt saadaan käyntiin. Tarkoitus on tehdä arvio, jota voidaan myöhemmin muuttaa. Suunnitelmilla on myös taipumus toteutua itsestään. Projektin toteutuksen eteneminen riippuu puolestaan siitä, millainen osaaminen ja ammattitaito mukana olevilla henkilöillä on. Ammattilainen suoriutuu tehtävistään luonnollisesti nopeammin kuin harjoittelija. Suunnittelu- vaiheessa nämä erot, kuten myös projektin ulkopuoliset tehtävät on syytä huomioida. Projektiin osallistuvilla henkilöillä voi olla muitakin työtehtäviä projektin ohella, tai he saattavat pitää loman projektin aikana.

Aikataulun seuraamisen helpottamiseksi on käytettävissä monenlaisia kaavioita (Pelin 2008, 100). KPL:n kausijulkaisun toteutuksen yhteydessä sellaista ei kuitenkaan ollut mahdollista tehdä, koska projektilla ei alun perin ollut mitään tarkkaan määriteltyjä päivämääriä. Pelin (mts. 110) kirjoittaa, että projektin tehtävät on selvitettävä kaikkien tekijöiden kesken projektin loppuun saakka. Kausijulkaisun tekoon osallistui pääsääntöisesti vain kolme henkilöä, joten tehtävät oli helppo jakaa. Se oli myös yksi syy, miksi projektista ei ollut pakottavaa tarvetta laatia aikataulukaaaviota.

3.2.1 Kausijulkaisun aikataulu

KPL:n kausijulkaisuprojektiin laadittu aikataulu oli melko epätarkka. Koska projektin johtaminen oli aikaisemmin ollut markkinointipäällikkö Aitalan vastuulla ja taitto oli tehty alan yrityksessä, oli vaikeaa hahmottaa, kuinka kauan materiaalin kokoamiseen ja taittoon menisi ensikertalaiselta. Siksi taittoon oli syytä varata paljon aikaa Ruuskan (2005) ohjeiden mukaisesti. Projektilla ei aluksi ollut varsinaista aloitus- tai lopetus-päivämäärää, koska se riippui täysin painopaperin saamisesta. Vasta kun Aitala oli saanut paperitilauksen varmistettua, projekti pääsi kunnolla alkamaan.

Tarkka keskustelu kausijulkaisun sisällöstä käytiin helmikuun puolessa välissä, mikä voidaan näin jälkikäteen määritellä projektin aluksi. Koska tarkkaa aikataulua ei heti alussa tarvinnut suunnitella, projekti pystyttiin aloittamaan nopeasti. Päivämäärät varmistuivat vähitellen projektin edetessä, ja lopullinen kokonaisuus hahmottui sen

myötä (liite 1). Alkukeskustelussa kävi ilmi, että edes kausijulkaisun tarkka julkaisupäivämäärä ei ollut vielä tiedossa. Varmaa oli vain, että lehden oli oltava painovalmiina huhtikuun loppuun mennessä, koska pesäpallon sarjakausi alkoi KPL:n miesten joukkueen osalta 10. toukokuuta.

Ensin oli siis laadittava alustava aikataulu, joka tarkentuisi ajan myötä. Lähtökohtana oli, että eniten aikaa kuluisi taittoon, joten sitä varten varattiin lähes koko huhtikuu. Juttujen palautuspäivämääräksi päätettiin maaliskuun viimeinen päivä, ja mainoksien oli tarkoitus olla taitossa viimeistään huhtikuun alussa. Muu materiaali oli määrä lähettää taitettavaksi heti valmistuessaan, mutta kuitenkin huhtikuun puolivälin tuntumassa.

Kausijulkaisun aikataulu tarkentui 22. maaliskuuta pidetyssä kokouksessa, jossa tarkennettiin lehden sisältöä ja varmistettiin lehden ilmestymisaika. Tarkkaa päivämäärää ei vieläkään annettu, mutta julkaisu jaettaisiin Kouvolan Sanomien liitteenä toukokuun ensimmäisellä viikolla. Huhtikuun puolivälissä pidettiin kokous, jossa KPL:n markkinointipäällikkö Aitala ja tiedottaja Ahlroth näkivät vedoksia kausijulkaisun joistakin sivuista. He esittivät mielipiteensä ja korjausehdotuksensa. Samana päivänä varmistui myös lehden tarkaksi painopäiväksi 27. huhtikuuta.

3.2.2 Puutteellisen aikataulun riskit

Aikataulu on laadittava huolellisesti ja hätiköimättä. Pelinin (2008, 112) mukaan suurimmat virheet aiheutuvat unohdetuista tehtävistä. Helpoimmin unohtuvat esimerkiksi tehtävät, joilla ei ole selvää vastuuhenkilöä. Myös epämääräisesti määritellyt tehtävät voivat hämmennyksen takia jäädä tekemättä, mikä aiheuttaa myöhemmin ongelmia. Berkun (2006, 38–39) kirjoittaa, että odotettavissa on ongelmia, jos aikataulu ei perustu ennalta selvitettyihin tietoihin, vaan pikaisesti tehtyihin arvailuihin. Teoria perustuu vahvaan näyttöön siitä, että projektin alussa kenen tahansa on vaikea arvioida siihen tarvittava aika. Siksi on ymmärrettävä, että aikatauluarviointien tarkkuus kasvaa ajan kuluessa, ja aikatauluja on seurattava ja tarkistettava projektin edetessä.

Berkunin (2006, 41, 46) mukaan aikataulun ei tarvitse olla täydellinen. Sen on oltava vain riittävän hyvä, jotta projektin jäsenet voivat uskoa siihen. Aikataulut pettävät helposti, koska kaikki osatekijät vaikuttavat toisiinsa. Esimerkiksi projektin aikaisessa vaiheessa tehty huolimattomuusvirhe vaikuttaa projektiin monenkertaisesti, jos se

havaitaan vasta myöhemmin. Syy ja seuraus eivät ole aina nähtävissä samanaikaisesti, vaan jälkimmäinen havaitaan usein paljon myöhemmin. Pahimmassa tapauksessa, jos huolimattomuusvirheitä on paljon, aikataulun pitäminen on erittäin epätodennäköistä.

KPL:n kausijulkaisuprojektissa aikataulusta aiheutuvat riskit olivat pieniä, koska tarkkaan laadittua aikataulua ei ollut. Projektin päivämäärät varmistettiin vähitellen, mikä tosin aiheutti ongelmia. Esimerkiksi varsinainen projektin päättämispäivämäärä oli epäselvä projektin loppupuolelle asti. Sen seurauksena aikataulu piti suunnitella arvioiden mukaan, mikä lisäsi paineita projektin loppuun. Jos arvio projektin loppupäivämäärästä olisi epäonnistunut, esimerkiksi valmista olisi pitänyt olla paljon arvioitua aikaisemmin, kausijulkaisu ei olisi kenties koskaan valmistunut. Lisäksi ongelmia aiheutti projektivaiheiden keston arviointi. Juttujen kirjoittamiseen varattava aika oli helppo määrittää, koska niiden tekemisestä minulla oli jo aikaisempaa kokemusta. Taittoon varattava aika sen sijaan oli kyseenalainen kokemuksen puutteesta johtuen. Ainoa keino ehkäistä projektin epäonnistuminen taiton suhteessa oli varata sille tarpeeksi aikaa, jotta virheisiinkin olisi varaa.

Kausijulkaisun tekoon osallistui pääsääntöisesti kolme henkilöä, joten tehtävänjako oli projektin alkaessa hyvin selvä. Muutokset kausijulkaisussa esimerkiksi juttuaiheiden ja aikataulun vaihtelun suhteen kuitenkin vaikeuttivat projektin toteuttamista. Koska mainosmateriaalin keräämistäkään ei ollut selkeästi aikataulussa määritelty, se jäi hyvin viimeinkin ja hidasti taiton valmistumista. Myöskään oikoluvulle ei ollut varattu omaa osaa aikataulusta, ja se jäi lopulta kokonaan pois. Muun muassa näistä syistä projektin aikataulun pettäminen oli erittäin lähellä. Kausijulkaisu saatiin kuitenkin painoon oikeana päivänä, ja se ilmestyi ajallaan, ilman suurempia virheitä.

3.3 Yksinkertaista viestintää

Viestinnän suunnittelussa on huomioitava monia seikkoja liittyen viestintätapaan sekä viestin tavoitteeseen ja sisältöön. Viestinnässä on ajateltava viestin tavoitetta, kohdentamista, viestintäkanavaa, ajankohtaa, vastaanottajaa, perille menon ja palautteen varmistamista sekä tallennusta. Varmin tapa viestiä on sellainen, josta jää kirjallista materiaalia. Suullinen informaatio ei säily ja se voidaan ymmärtää väärin, jolloin muistiin jää virheellinen tulkinta. Palautteen avulla voidaan kuitenkin selvittää, onko vastaanottaja ymmärtänyt viestin oikein. Tällöin viestintä on kaksisuuntaista. Pelin listaa projektin viestinnän välineiksi kirjalliset tiedotteet ja raportit, sähköpostin, puhelimen,

telekopion, videoneuvottelun, ilmoitustaulut, kokoukset ja palaverit, netmeetingin, informaatiotilaisuudet, seminaarit, projektin lehden, tietoverkon, internetin, julkisen sanan, lehdistön, radion ja television. (Pelin 2008, 288–289, 291.) Kausijulkaisun yhteydessä näistä käytettiin kuitenkin vain murto-osaa, koska projektiryhmään kuului vain kolme henkilöä. Projektipäällikön, Kouvolan Pallonlyöjien markkinointipäällikön ja tiedottajan välillä viestintä hoidettiin suullisesti, puhelimella ja sähköpostilla. Seuran ulkopuolisia osapuolia olivat yhteyshenkilö Kouvolan Kopijyvältä ja aivan projektin lopussa yhteyshenkilö painotalo Scanweb Oy:stä Kouvolaista. Heidän kanssaan viestintä hoidettiin sähköpostin ja puhelimen välityksellä.

Ruuskan (2005, 100–101) mukaan viestintämuodon valinta riippuu aina viestintätilanteesta ja -tapahtuman luonteesta. Kirjallisen viestinnän avulla voidaan lisätä tietoisuutta käsiteltävästä asiasta, mutta asenteiden ja käyttäytymisten muuttamiseen tarvitaan myös henkilökohtaista vaikuttamista. Ideoiden ja ehdotusten muotoileminen kirjalliseksi vaatii kuitenkin paljon ajattelutyötä. Puhuttu kieli on puolestaan spontaania ja usein epäjohdonmukaisempaa. Siksi projektissa ilmenevien ongelmatilanteiden selvittäminen pelkästään keskustelemalla ei ole suositeltavaa, vaan käsiteltävä asia kannattaa ensin valmistella ja jäsenellä kirjallisesti. Pelkkä kirjallinen esityskään ei aina riitä, ja silloin on kirjallisen viestinnän ohella käytettävä henkilökohtaista yhteydenpitoa. Tämä koskee erityisesti vaikeiden ja monimutkaisten asioiden käsittelyä.

Projektin kirjallisessa viestinnässä tekstin kieliasuun ei usein ehditä tai viitsitä kiinnittää riittävästi huomiota. Tärkeintä on, että viesti ymmärretään oikein, mutta ymmärrettävyyteen vaikuttaa sisällön lisäksi myös kieliasu. Projektissa käytetyssä viestinnässä asiat ovat toisinaan jo valmiiksi monimutkaisia, joten viesteissä kannattaa käyttää suhteellisen yksinkertaista kieltä. Helppo teksti ei välttämättä ole houkuttelevaa, mutta voittaa vaikeasti kirjoitetun viestin, joka väsyttää lukijan helposti. Tekstissä on siis syytä käyttää yleiskieltä ja tavallisia sanoja, ellei sitä ole kirjoitettu asiantuntijoille tai kollegoille. (Ruuska 2005, 101–102.) KPL:n kausijulkaisun yhteydessä ei tarvinnut käyttää projektipöytäkirjoja tai muistioita, koska kokoukset olivat yleensä lyhyitä ja vapaamuotoisia. Siksi kirjallinen viestintä jäi vähiin, mutta suullisen viestinnän tärkeys korostui.

Puheviestinnän suurin ongelma on se, ettei ihminen pysty käsittelemään laajoja kokonaisuuksia muistissaan. Liian nopeasti puhuminen, pitkien ja monimutkaisten lauserakenteiden sekä outojen tai pitkien yhdyssanojen käyttäminen aiheuttaa ongelmia viestin vastaanotossa. Viestin prosessoiminen saa vastaanottajan jäämään jälkeen, jolloin hän ei pysty käsittelemään uusia viestejä. Keskustelussa käsiteltävät asiat on hyvä hahmottaa itselleen kirjallisena esimerkiksi ranskalaisten viivojen avulla. Näin pystytään varmistamaan, ettei keskustelusta jää olennaisia asioita pois ja asiat voidaan käsitellä oikeassa järjestyksessä. Kirjoitetussa tekstissä voi lisäksi palata epäselviin kohtiin ja jäsentää ne tarvittaessa uudelleen. Käytäntöä voi hyödyntää esimerkiksi lyhyissäkin puhelinkeskusteluissa. Henkilökohtaisessa vuorovaikutuksessa on tärkeää kiinnittää huomiota myös sanattomaan viestintään. Kasvokkain käytävässä viestinnässä viestin perillemenoon vaikuttaa enimmäkseen äänensävyt, ilmeet, eleet ja puhujan olemus. Jos sanallinen ja sanaton viestintä ovat ristiriitaisia keskenään, sanaton viestintä on yleensä se, johon uskotaan. (Ruuska 2005, 103–105.)

Kausijulkaisuprojektiin liittyviä keskusteluja käytiin pääsääntöisesti puhelimesta ja kokouksissa. Koska tavoite oli käydä asiat läpi nopeasti ja selkeästi, oli muistilappujen käyttö hyödyllistä. Alitajuisesti oli myös mietittävä tapaa, jolla asiat tuotiin kokouksissa esille, koska väärinymmärryksiä ei luonnollisesti projektin aikana kaivattu. Ristiriitoja sanallisen ja sanattoman viestinnän välillä saattoi kokouksissa tulla jonkin verran, erityisesti, jos kyse oli taiton tilasta, jolloin kerroin kaiken olevan kunnossa, mutta käytökselläni ja eleilläni osoitin hermostuneisuutta.

Henkilökohtaisten keskustelujen jälkeen tärkein kausijulkaisun yhteydessä käytetty kommunikointikeino oli sähköposti. Ruuska (2005, 107–110) kirjoittaa, että sähköpostin etuja ovat sen nopeus, riippumattomuus ajasta ja sanomien helppo jakelu. Nopeus ei ole kuitenkaan vain hyvä asia, ja ennen sähköpostin vastaa-komennon painamista viestin sisältö kannattaakin tarkistaa. Liian nopea vastaaminen voi kaduttaa myöhemmin, jos viestin sisältöä ei ole ajateltu loppuun asti. Sähköpostista jää kirjallinen todiste, eikä kirjoitettua näin ollen saa peruutettua. Tavallisen postin kanssa tätä ongelmaa ei välttämättä synny, koska ennen lopullista lähetystä tekstin tarkistamiseen on runsaasti aikaa. Sähköposti ei sovellu pitkän keskustelun viestintäkanavaksi. Se on hidas keino, vaikka ei ole harvinaista vastaanottaa sivun tai parin pituisia viestejä, joihin on vain kirjattu ajatuksia puhekielellä. Hankalien tai negatiivisten asioiden hoitamiseen kannattaa käyttää muuta viestintäkanavaa kuin sähköpostia. Monimutkaisten

tehtävien delegointi sähköpostilla on vaikeaa, ja vastenmieliset asiat pitää hoitaa henkilökohtaisella yhteydenotolla sen sijaa, että piiloutuisi sähköisen viestimen taakse. Sähköpostiviestistä tulisi aina selvittää, mihin asiaan tai tehtävään liittyy. Kannanottoa tai toimintaan vaativiin viesteihin pitäisi myös aina vastata. Sähköpostia käyttäessä on syytä muistaa, että sanomien tulkinta on herkkä laji. Väärinkäsitykset eivät johdu ainoastaan viestin lähettäjältä, vaan myös vastaanottajalla voi olla osuutta asiaan. Molempien osapuolten kannattaa siis panostaa viestinnän onnistumiseen ja huomioida se, etteivät väärinkäsitykset aina synny vahingossa. Kausijulkaisuprojektissa lähetetyt sähköpostit koskivat lähinnä projektin etenemistä ja projektissa huomioitavia asioita. Lisäksi kaikki lehden materiaalit lähetettiin sähköpostilla. Viestit olivat siis neutraaleita ja informatiivisia. Mikäli jokin asia oli vaikea ilmaista sähköpostiviestissä, parempi vaihtoehto oli käyttää puhelinta ja selvittää se suoraan asianomaisen kanssa.

3.4 Riskit ja ongelmat

Projektin suunnittelun yhteydessä on syytä arvioida myös mahdolliset riskit ja ongelmat. Vaihtoehtona on miettiä huolellisesti potentiaalisia riskejä ja varautua niihin tai kärsiä ongelmista projektin toteutuksen aikana. Hyvälläkään ennakoinnilla ei ole mahdollista välttyä kaikilta ongelmilta, mutta silloin niitä ilmenee huomattavasti vähemmän. Yksi tapa hahmottaa mahdollisia riskejä on miettiä projektia suunnitelman mukaisessa järjestyksessä. Tällöin tulee huomioitua projektin tavoitteeseen ja rajaukseen liittyvät riskit, kuten avoimet määrittelyt, laajuuden muutokset ja epäselvät rajaukset. Ongelmia voi esiintyä myös projektiorganisaatiossa, aikataulussa, taloudessa, ohjauksessa ja kommunikoinnissa. Projektiorganisaatioon liittyvät riskit voivat olla muun muassa tehtävien ja vastuunjaon selkeydessä, henkilöstön kuormituksessa ja vaihtuvuudessa. Aikataulun riskit voivat puolestaan liittyä esimerkiksi epävarmisiin työmääräarvioihin ja ulkoisiin toimittajiin. Taloudelliset riskit koostuvat kustannustason muutoksista, maksuvaikeuksista ja mahdollisista valuuttariskeistä. Riskit ohjauksessa ja kommunikoinnissa aiheutuvat tiedonkulusta, valvonnasta, työtavoista ja etäisyyksistä. Potentiaalisia ongelmia tulee ennakoida koko projektin ajan, sillä huolellinen ennakointi projektin alussa auttaa hallitsemaan suurtenkin riskien vaikutusta. (Pelin 2008, 221, 224–225.)

Kettunen (2003, 51–52) nostaa esiin joitakin seikkoja, jotka voivat aiheuttaa projektin epäonnistumisen. Ne sisältävät osittain samoja ongelmia, jotka Pelin (2008) on ottanut

esille omassa riskinkartoitusohjeessaan. Kettusen mukaan projekti voi epäonnistua, jos se on huonosti tai puutteellisesti suunniteltu ja projektin tavoite ja rajaukset ovat liian väljät. Projektin henkilöstön osaaminen voi olla puutteellista tai yhteistoiminta ei suju. Projektin seuranta ja valvontaa laiminlyödään, eikä projektipäällikkö ole riittävän vaativa. Projektissa yritetään myös saada aikaiseksi liian paljon kerralla. Asiakkaan vaatimukset ja tavoitteet muuttuvat projektin suhteen jatkuvasti, ja projektihenkilöstö tai projektin ympäristö vaihtuu kesken kaiken. Projektin riskien kartoittamatta jättäminen ja niihin varautumattomuus voivat myös aiheuttaa projektin epäonnistumisen.

Suunnittelun merkitystä projektissa ei voi koskaan korostaa liikaa. Projektin onnistuminen on todennäköisempää, kun suunnittelu toteutetaan huolellisesti ja tehdään tarkka riskianalyysi. Projekti onnistuu varmemmin myös, jos projektin koko on kohtuullinen, asiakkaalla ja toimittajalla on yhteinen näkemys tarkoista tavoitteista ja riskianalyysi on tehty. (Kettunen 2003, 52.) Pelin (2008, 228) kirjoittaa, että riskien ja potentiaalisten ongelmien ennakointi on suunnitelmallista tulevien työvaiheiden läpikäyntiä, ongelmakohtien kartoittamista ja toiminnan varmistamista etukäteen. Hänen mukaansa riskien torjuntaan löytyy muutama tapa toimia. Ensinnäkin riski on mahdollista poistaa toimenpiteillä tai sen todennäköisyyttä voidaan pienentää. Se tapahtuu syy-seuraus-analyysillä, jolla arvioidaan riskin mahdolliset syyt, ja sen jälkeen poistetaan mahdollisimman monta syytä. Riskiä voidaan myös siirtää siten, että sopimusteknisillä ja muilla keinoilla riski siirretään toiselle osapuolelle, esimerkiksi tilaajalle, alihankkijalle tai vakuutusyhtiölle. Kolmas keino on muuttaa projektisuunnitelmaa riskialttiin kohdan suhteen. Riskin voi myös hyväksyä ilman ennakkotoimenpiteitä tai sen toteutumisen varalle tehdään toimenpiteet ja varautumissuunnitelma.

En tehnyt KPL:n kausijulkaisuprojektia varten minkäänlaista suunnitelmaa riskien ja ongelmien varalle. Luotin siihen, että pienessä projektityöryhmässä ongelmia ei aiheutuisi, ja vaikka niitä lopulta ilmenisi, ne olisi helppo selvittää ilman etukäteen laadittua suunnitelmaa. Lisäksi projektin päämäärä oli selkeä ja tehtävänanto riittävän tarkka ottaessani projektipäällikön roolin vastaan. Taloudellisia riskejä ei tarvinnut huomioida, koska vastuu projektin taloudesta kuului KPL:n markkinointipäällikölle. Ainoat ongelmat kausijulkaisun toteuttamisessa kohdistuivat aikatauluun, ja ne on käsitelty luvussa 3.2.2. Puutteellisen aikataulun riskit. Minun ei siis tarvinnut projektipäällikkönä puuttua muiden ongelmien ratkaisuun, eikä hyödyntää riskien torjuntaan liittyviä keinoja.

4 KAUSIJULKAISUN TAITTAMINEN

Visuaalinen suunnittelu on julkaisun perusta. Se palvelee julkaisun tärkeintä ominaisuutta, viestiä. Ulkoasun tehtävänä on luoda kuva julkaisijan ajatuksista ja julkaisun päämääristä sekä antaa viestille ääni ja luonne. Visuaalisen suunnittelun tehtävänä on siis varmistaa viestin perillemeno. Se on elementtien järjestelyä niin, että sanoma välittyy tehokkaammin ulkoasun ansiosta. Onnistunut ulkoasu tukee sanomaa, eikä tuo siihen ristiriitaa. (Pesonen 2007, 2.)

Lahtelainen, 31-vuotias, Antti Toivanen on palkittu graafisen suunnittelun ammattilainen (Toivanen 2011b). Hän määrittelee graafisen suunnittelun seuraavasti: graafinen suunnittelu on kuvallista viestintää eli se antaa ulkoasun viestille. Toivasen mukaan graafinen suunnittelu tasapainoilee kuvataiteen ja kaupallisuuden välillä. Suurin ero graafisella suunnittelijalla ja kuvataiteilijalla on työn tilaaja. Kaupallisessa graafisessa suunnittelussa toimeksiantaja on ulkoinen tilaaja, kun taas taiteessa teos syntyy tekijän omilla ehdoilla. Graafiseen suunnitteluun kuuluu muun muassa mainonnan suunnittelu, painotuotteiden suunnittelu, sähköisten medioiden ulkoasujen suunnittelu, kuvitukset, animaatiot, yritysilmmeet, pakkausten ulkoasujen suunnittelu, opasteet ja merkit. (Toivanen 2011a.) AIGA:n (American Institute of Graphic Arts) uraoppaassa julkaissessa artikkelissa graafinen suunnittelu määritellään luovaksi prosessiksi, joka yhdistää taiteen ja teknologian luomaan keskenään ideoita. Graafinen suunnittelija käyttää hyväkseen viestinnän apuvälineitä välittääkseen viestin asiakkaalta kohdeyleisölle. Siihen hän käyttää apunaan pääsääntöisesti kuvaa ja typografiaa. (What is graphic design? 1993.)

Ennen lehden tekoa on hyvä tietää sen tarkoitus. Mitä selvempi tarkoitus on julkaisun tekijöille, sen parempi on työn jälki. Urheiluseuran lehden tarkoitus on luonnollisesti kertoa seuran toiminnasta. Jos lehden tekijällä ei ole tietoa, miksi lehteä tehdään, lehti voi muuttua lukijoilleen hahmottomaksi. Lehden tarkoituksen sisäistäminen ja johdonmukainen toteuttaminen siis luovat sille selkeän suunnan. (Rantanen 2007, 50.) Myös Pesonen (2007, 3) neuvoo huomioimaan julkaisun tarkoituksen ja kohdeyleisryhmän. Perusviestiäkin kannattaa miettiä eli sitä, onko tarkoituksena markkinoida, vahvistaa tai muuttaa imagoa tai välittää tietoa. Lisäksi on suositeltavaa pohtia, millaista toimintaa vastaanottajalta odotetaan. Pesonen (mp.) on sitä mieltä, että mitä suppeampi ja rajatumpi kohdeyleisryhmä on, sitä helpompi viesti on kohdistaa.

Loiri ja Juholin (1998, 70–71) kiteyttävät taiton määritelmän seuraavasti: taitolla tarkoitetaan toimituksellisen tekstin ja visuaalisten eli typografisten osien yhteensaattamista. Tuloksen odotetaan olevan informatiivinen, puhutteleva, mielenkiinnon herättävä ja helposti luettava. Taitto ei siis ole vain tyhjän tilan täyttämistä aineistolla, vaan sen avulla tuotteen pitää erottua ympäristöstään ja kilpailijoistaan. Kaksikon mukaan painotuotteen ulkoasun tyyli syntyy typografian, kuvien, värien, tuotteen muodon ja paperin laadun yksittäisistä ja yhteisistä ominaisuuksista. Taiton avulla lehden sanoman pitäisi siis välittyä lukijalle mahdollisimman tehokkaasti. Se onnistuu kuvien ja tekstien houkuttelevan tasapainon ja vuorovaikutuksen ansiosta. Tasapaino syntyy kuvien onnistuneesta suhteesta kokonaisuuteen ja toisiinsa nähden. Tekstin ja kuvien suhteen on puolestaan vastattava jutun painoarvoa. Loiri ja Juholin ovat samaa mieltä Pesosen (2007) ja Rantasen (2007) kanssa siitä, että painotuotteen kohderyhmää on mietittävä tarkasti, samoin kuin julkaisun tarkoitustakin. Myös taiton tarkoituksesta he ovat mielestäni samalla kannalla Pesosen (2007) kanssa.

Kouvolan Pallonlyöjien vuoden 2011 kausijulkaisun tuottamisen aloittaminen oli siinä mielessä helppoa, että sitä on julkaistu jo useita vuosia. Sain itselleni malliksi vuoden 2010 kausijulkaisun, jonka pohjalta uusi julkaisu oli vaivaton suunnitella. KPL:n markkinointipäällikkö antoi minulle vielä lisäohjeet ja toiveita, mitä 2011 kauden julkaisun tulisi sisältää. Niiden ohjeiden pohjalta muodostui osittain kausijulkaisun sisältö ja ulkonäkö. Suurin vaikutusvalta oli kuitenkin projektipäällikön ominaisuudessa minulla itselläni. Julkaisun tarkoituksena oli markkinoida Kouvolan paikallista pesäpalloseuraa ja välittää tietoa seurasta ennen sarjakauden alkua. Koska kausijulkaisu jaettiin Kouvolan Sanomien välissä, sen kohderyhmä oli hyvin laaja ja määrittelemätön. Viestin, eli tässä tapauksessa kausijulkaisun, vastaanottajilta odotettiin mielenkiinnon heräämistä Kouvolan Pallonlyöjiä kohtaan, minkä seurauksena he mahdollisesti alkaisivat käydä myös seuran otteluissa.

4.1 Julkaisun matka toimeksiannosta levitykseen

Julkaisijan käsikirjassa (1999, 172–175) on esitelty kahdeksan julkaisuprosessin vaihetta. Ensimmäisenä on määriteltävä kaikki julkaisulle asetettavat vaatimukset, joihin kuuluvat muun muassa budjetti, aikataulu ja tuloksen laatu. Toisena vaiheena on prepress-toimintojen valitseminen. Tarkoituksena on siis valita ne prepress-toiminnot, jotka ovat resurssien ja aikataulun puitteissa mahdollisia toteuttaa itse. Prepress-

toimintoihin kuuluvat tekstien ja kuvien käsittely painoprosessin vaatimaan muotoon. Kolmantena tulee palveluntarjoajien valinta. Neljäntenä on julkaisun luominen, jolloin julkaisun osat kootaan yhteen. Viides vaihe on vedosten tarkastaminen. Kuudentena on vuorossa materiaalin lähettäminen painoon. Seitsemäs vaihe on lopullisten vedosten tarkistaminen ja painoluvan antaminen. Viimeisenä vaiheena on julkaisun arkistointi.

Keränen, Lamberg ja Penttinen (2003, 4–5) luettelevat julkaisuprosessin vaiheiksi toimeksiannon, sopimukset, tarjouspyynnön, aineiston hankkimisen, taiton, julkaisun toimittamisen painoon, jälkikäsittelyn ja painettujen tuotteiden toimittamisen asiakkaille. Toimeksianto kuvaa Julkaisijan käsikirjan (1999) ensimmäistä vaihetta. Siinä määritellään julkaisun tarkoitus, sisältö, tekninen laatu, formaatti, painoksen suuruus, budjetti ja aikataulu. Aineistoa hankittaessa julkaisusta tehdään suunnitelmia ja luonnoksia, joista ilmenee aineiston sijoittelu ja taiton rakenne. Kun tarvittava aineisto on saatu kokoon, voidaan siirtyä taittovaiheeseen. Jälkikäsittelyssä julkaisu kootaan ja käsitellään lopulliseen muotoonsa.

Ennen kausijulkaisuprojektin alkua KPL:n markkinointipäällikkö Aitala oli hoitanut budjetoinnin ja sopimukset painotalon kanssa. Koska KPL:n kausijulkaisu on ilmestynyt jo useampana vuonna, painotalon työntekijöille oli varmaankin jo selvää, miten kausijulkaisun kanssa menetellään. Utta oli se, että vuoden 2011 kausijulkaisun taittoi digipainotalo Kopijyvän sijasta opiskelija. Koska Aitala oli hoitanut valmisteluja etukäteen ja kausijulkaisun taittopohja oli osittain valmiina, minun ei tarvinnut suorittaa kaikkia julkaisuprosessin vaiheita. Omalta osaltani alusta jäivät pois kaikki tehtävät ennen aineiston hankkimista. Kouvolan Kopijyvältä saamassani vuoden 2010 kausijulkaisutiedostossa oli fonttien lisäksi määritelty värit valmiiksi. Taitto oli siis suhteellisen nopea tehdä, vaikka kokemattomuuden takia minulta kului siihen suurin osa projektin ajasta. Julkaisuprosessissa ohjataan tarkastamaan vedokset ennen materiaalin lähettämistä painoon, mutta omassa työssäni tulostin vedokset jo aikaisemmin taiton yhteydessä. Minulla oli vedokset vain muutamista sivuista, eivätkä niistäkään kaikki olleet vielä täysin valmiina. Tärkeintä oli kuitenkin, että sain esiteltyä suunnitelmani kokouksessa Aitalalle ja Ahlrothille. He kertoivat minulle mielipiteensä ja antoivat korjausehdotuksia, joiden perusteella tein taittoon tarvittavat muutokset.

Julkaisumateriaalin toimittaminen painoon tuotti minulle suuria ongelmia, koska en ollut koskaan ennen lähettänyt mitään painettavaksi. Sain kuitenkin apua ja tukea Kymenlaakson ammattikorkeakoulun graafisen suunnittelun opettajalta Teuvo Liikkaselta. Kausijulkaisun painoi Kouvolan Scanweb, johon otin yhteyttä selvittääkseni valmiin julkaisun lähetystavan. Sieltä minua neuvottiin lähettämään materiaali sähköisesti, mutta monen yrityksen jälkeenkään tehtävä ei onnistunut. Ainoaksi vaihtoehdoksi jäi materiaalin kuljettaminen muistitikulla suoraan painotaloon. Scanwebin työntekijät tarkastivat materiaalin muistitikulta ja huomasivat sivuja olevan 22 sovitus 20 asemasta. Yksi aukeama oli siis poistettava, jotta kausijulkaisu saataisi painettua. Korjauksen jälkeen materiaali tarkastettiin uudelleen, mutta tällä kertaa keskiaukeama oli väärässä kohdassa. Se johtui siitä, että olin poistanut julkaisusta yhden aukeaman, mutta en ollut muuttanut sivunumeroita. Kun sivunumerot oli muutettu julkaisusta ja sisällysluettelosta, julkaisu saatiin viimein painoon. Vedosten lopullinen tarkastus tehtiin painotalolla. Vedoksia ei kuitenkaan tulostettu, vaan katsottiin tietokoneen näytöltä. Julkaisun arkistoinnin tein omalle muistitikulleni, jotta kausijulkaisun materiaali on käytettävissäni vielä myöhemminkin. Jälkikäsitteily tehtiin Scanwebilla, ja sieltä kausijulkaisun jakaminen hoidettiin sekä Kouvolan Sanomiin että Kouvolan Pallonlyöjille.

4.2 Taiton suunnittelu

Lehteä pitää alusta asti suunnitella kokonaisuutena, jossa kaikki osat vaikuttavat jollain tavalla toisiinsa. Lehden sisällölliset ja visuaaliset kontrastit tekevät siitä kiinnostavan, joten artikkelien suhteuttaminen toisiinsa on tärkeää suunnitteluvaiheesta alkaen. Hyvä graafikko pystyy näkemään tulevan lehden ennen kuin siitä on mitään valmiina, mutta sekään ei ehkäise kaikkia yllätyksiä. Tekstisisältöä tukevaan taittoon on syytä varata aikaa, sillä mitä tärkeämmästä artikkelista on kyse, sitä enemmän taittoa tulee usein muunneltua. (Rantanen 2007, 209–210.) Kausijulkaisun taittamisen aloittaminen oli helppoa, koska olin itse kirjoittanut osan jutuista ja taittopohja oli typografiaa myöten osittain valmiina. Kuvat sain valmiiksi käsiteltynä KPL:n tiedottaja Ahlrothilta, ja mainokset tulivat markkinointipäällikkö Aitalalta sekä Kouvolan Kopijyvältä. Koska en ollut aikaisemmin taittanut kuin muutamia harjoitustöitä graafisen suunnittelun tunneilla, tekstien ja kuvien asetteleminen sivuille vei suurimman osan taittoajasta.

Lehden hahmottamiseen vaikuttaa viisi yleisluontoista visuaalista ominaisuutta: selkeys, yksinkertaisuus, kontrastit, jäsentely ja palastelu. Selkeys tarkoittaa ulkoasuratkaisujen osalta tyylin ja ideoiden ymmärrettävyyttä. Lukijakunnan visuaalisen kielien lukutaito pitää tuntea. Visualisoinnit eivät saa olla liian hankalia eivätkä liian helppoja ratkaisuja. Visuaalisuuden on lisäksi tuettava tekstiä. Lehti on selkeä, jos lukija pystyy visuaalisuuden avulla tekstistä hahmottamaan samanlaisuuden, erilaisuuden, rinnasteisuuden tai vastakkainasettelun. Yksinkertaistamisen tarkoituksena on karsia epäoleellista. Esimerkiksi valokuvan taustan pitäisi olla sellainen, että se ei häiritse kuvan varsinaisen kohteen näkemistä, sivuilla kannattaa välttää turhaa koristelua, typografian ei tulisi häiritä kuvaa ja päinvastoin. Lehden etusivu ja artikkeleiden avausaukeamat ovat sivuja, joiden viestit lehden selaajan on ymmärrettävä välittömästi. Kontrasteja tarvitaan lukijan huomion kiinnittämiseen. Mitä enemmän lehdestä löytyy sävyeroja, sitä helpompi lukija on saada kiinnostumaan. Kontrastien avulla voidaan nostaa esiin esimerkiksi hillityn visuaalisuuden, kun sen rinnalla on eri keinoin toimiva elementti. Jäsentelyn tehtävänä on painottaa, nostaa esiin ja korostaa jutun oleellisia kohtia. Se helpottaa samanarvoisten ja päällekkäisten viestien joukosta oleellisen asian löytämisen. Palastelulla tarkoitetaan vaikeasti hahmoteltavien kokonaisuuksien esittämistä graafisin keinoin. Esimerkiksi leipätekstiin sijoitettu lukujono voidaan esittää helpommin ymmärrettävällä tavalla selkeässä taulukossa, tai tapahtumat voidaan kuvata yksinkertaisemmin kuvasarjan avulla. Palastelu siis auttaa hahmottamaan vaikeita kokonaisuuksia visuaalisuuden avulla ja tekee lehdestä helpommin lähestyttävään. (Rantanen 2007, 76–78.)

Pyrin huomioimaan Rantasen (2007) luettelemat visuaaliset ominaisuudet taittoa tehdessäni. Koska kokemukseni taittamisesta ovat vähäiset, selkeyden huomioiminen jäi kausijulkaisussa vähäiseksi. Uskon, että taittoon saa selkeyttä kokemuksen ja visuaalisen näkemyksen kehittymisen myötä. Mielestäni onnistuin saamaan lehdestä selkeän, koska samanlaiset asiat on tehty visuaalisesti toistensa näköisiksi, esimerkkinä otteluohjelmat ja faktalaatikot. Sain tehtyä taitosta myös yksinkertaisen, koska sivut ovat helposti luettavia, eivätkä ne sisällä häiritseviä elementtejä. Kuviin minun ei tarvinnut vaikuttaa, koska ne tulivat taittoon valmiina. Kontrastit löytyvät lähinnä väreistä ja sävyistä, esimerkiksi musta ja keltainen, tumma ja kirkas. Jäsentelyä en ole käyttänyt juuri lainkaan, ja siksi kausijulkaisu jääkin hieman tasapaksuksi. Palastelua käytin otteluohjelmissa.

4.3 Kausijulkaisun kokoaminen

Taittäminen alkaa siinä vaiheessa, kun lehteen suunniteltu materiaali alkaa valmistua. Taittäjän työtä helpottaa, jos hän tekee yhteistyötä tekstien kirjoittajien kanssa. Kirjoittajat voivat taiton yhteydessä kommentoida sivujen ulkoasua, ja taittäjän on helppo puuttua sisällöllisiin ongelma-kohtiin tarvittaessa. Tässä vaiheessa hahmottuu myös juttujen lopullinen muoto. (Rantanen 2007, 212.) Taittaessa ei ole syytä pyrkiä yksittäisen sivun kauniiseen ulkoasuun, koska silloin on vaarana, että sivut eivät toimi yhdessä. Tärkein kokonaiskuvaan vaikuttava tekijä onkin siis aukeama. (Parker 1998, 15.) Koska kirjoitin osan kausijulkaisun jutuista itse, pystyin helposti viimeistelemään tekstejä vielä taiton yhteydessä. KPL:n tiedottaja Ahlrothilta saamani jutut oikoluin varmuuden vuoksi, ja niihin en kirjoitusvirheiden korjauksia lukuun ottamatta tehnyt muutoksia. Taitoin sivut yksitellen, mutta tarkkailin samalla koko aukeamaa. Pystyin siis jatkuvasti seuraamaan sivujen yhteensopivuutta ja muokkaamaan sommittelua, jos siihen oli tarvetta.

Taitoin kausijulkaisun etusivun vasta prosessin loppupuolella, koska en ollut aikaisemmin keksinyt siihen kuvitusta. Etusivun pohja oli sinänsä jo valmis, mutta siihen piti muuttaa kuvitus, vuosiluku ja nimipalkki. Sain kuvitusta varten hyviä ideoita KPL:n tiedottajalta ja lopulta valitsinkin yhden niistä toteutettavaksi. Etusivun kuvaksi valikoitui pelaaja Sami Partasen tuuletuskuva, koska se ilmentää hyvin juhluvuoden iloista tunnelmaa ja seuran saavutuksia. Vuoden 2010 julkaisussa sivu on jaettu useampaan pieneen kuvaan eräänlaiseksi kollaasiksi. Taittamani julkaisun etusivulla on myös KPL:n juhluvuosilogo, jonka sijoitin ellipsin muotoisena oikeaan alareunaan kuvan päälle. Valitsin paikan sen perusteella, että mielestäni se sopi parhaiten asettamani kohtaan. Halusin logon olevan esillä, mutta se ei kuitenkaan saanut viedä liikaa huomiota kovalta.

Parkerin (1998, 46) mukaan julkaisun nimipalkin on oltava visuaalisesti vaikuttava, koska se on etusivun ensimmäinen elementti. Lisäksi sen pitäisi pysyä aina samanlaisena. Kouvolan Pallonlyöjien kausijulkaisussa nimipalkin fontti on sama, mutta vuosiluku ja julkaisun nimi on muutettava vuosittain. Vuoden 2011 kausijulkaisun nimen oli viitattava juhluvuoteen. Pitkän pohtimisen jälkeen keksin nimeksi Juhluvuoden loistoa. Nimi ei mielestäni ole kovinkaan hohdokas tai erikoinen, mutta ainakin se viittaa juuri siihen, mihin pitää.

4.3.1 Otsikointi

Otsikoiden tarkoituksena on houkutella lukija jutun pariin. Lukija tekee usein otsikon perusteella päätöksen, lukeeko hän jutun vai ei. Otsikon on hyvä erottua muun tekstin joukosta. Se onnistuu esimerkiksi käyttämällä otsikossa täysin erilaista fonttia kuin leipätekstissä tai korostamalla otsikkoa isommalla tai vahvemalla fontilla. Lukijan on helpompaa erottaa otsikko muusta tekstistä, jos se on kirjoitettu selvästi isommalla kirjaskoolla. Suuraakkosia on kuitenkin syytä välttää erityisesti pitkissä otsikoissa, sillä ne vievät paljon tilaa ja hidastavat lukemista, koska niitä on vaikea hahmottaa. Otsikoiden pituuskin on tärkeä luettavuuden kannalta. Yli nelirivisissä otsikoissa on yleensä liikaa sanoja, ja niitä on vaikea lukea yhdellä silmäyksellä. (Parker 1998, 33–36).

Myös Itkonen (2007, 96) kirjoittaa, että otsikoissa kannattaa käyttää pienaakkosia, ellei kyseessä ole hyvin lyhyt otsikko. Silloin on mahdollista käyttää suuraakkosia, mutta niiden käyttöä kannattaa siinäkin tapauksessa harkita tarkkaan. Suuraakkosten ongelmana on, että ne vievät paljon tilaa ja ovat vaikeasti luettavia. Itkonen ottaa teoksessaan esille myös rivityksen. Hänen mukaansa rivitykseen vaikuttaa otsikon ajatussisältö ja ulkonäkö. Ajatussisällöllä tarkoitetaan sitä, että toisiinsa liittyvät sanat kuuluvat samalle riville. Samalla on kuitenkin seurattava, että rivit pysyvät suurin piirtein samanpituisina ja otsikko on esteettisesti tasapainoinen. Kolmerivinen otsikko on tasapainoisin silloin, kun keskimäinen rivi on ylä- ja alariviä hieman pidempi.

Jouduin muokkaamaan joitakin omien juttujeni otsikoita taiton yhteydessä, koska ne olivat alun perin liian pitkiä tai eivät näyttäneet hyvältä aukeamalla. Esimerkiksi otsikko ”KPL nälkäisenä mestaruusjahtiin” oli aikaisemmin ”Miehet nälkäisenä mestaruusjahtiin”. Alkuperäinen otsikko ei kuitenkaan mahtunut sille varattuun tilaan, ja lisäksi se sisältää kirjoitusvirheen (nälkäisenä po. nälkäisinä). Otsikko jäi kuitenkin virheellisenä sisällysluetteloon, koska en muistanut korjata sitä. Jouduin muuttamaan myös otsikoiden rivitystä saadakseni otsikot luettavimmiksi ja yleisilmeen näyttämään paremmalta. Esimerkkinä otsikko ”KPL-miehistön kotipelien jälkeen Loppuverryttelään taas Tompan terassilla”, joka muutenkin on mielestäni aivan liian pitkä. Juttu tuli kuitenkin tiedottaja Ahlrothilta, joten en halunnut muunnella sitä. Otsikko ulottuu kolmelle riville, ja alkuperäinen jako oli seuraavanlainen. Ensimmäisellä rivillä luki ”KPL-miehistön kotipelien jälkeen”, toisella rivillä olivat sanat ”Loppuverryttelään

taas Tompan”, ja viimeiselle riville jäi ”terassilla”. Jaoin otsikon rivityksen uudelleen niin, että viimeiselle riville tulivat sanat ”Tompan terassilla”, koska sanat kuuluvat kiinteästi yhteen ja muutos vaikutti myös otsikon ulkonäön tasapainoon. Itkosen (2007) mainitsema kolmen rivin optimaalisin tasapainottaminen ei kuitenkaan otsikossa onnistunut, vaan ensimmäinen rivi jäi pisimmäksi ja viimeinen lyhyimmäksi.

4.3.2 Pesäpallon tunnelma kuvien avulla

Kuva vaikuttaa katsojaansa luomalla mielikuvia, tunnelmia ja väittämiä. Se voi olla moniulotteinen tai pysäyttää hetkeksi, ja pidempään tarkasteltuna antaa tilaa uusille oivalluksille. Kuvalla on mahdollisuus täydentää tekstissä välitettävää tietoa, mutta myös välittää lukijalle uusia, tekstistä riippumattomia merkityksiä. Julkaisussa kuvan tehtäviä ovat erityisesti kiinnittää huomiota, houkuttaa ja orientoida lukijaa, helpottaa viestin perillemenoa, täydentää ja sävyttää tekstisisältöä. Kuva voi olla informatiivinen tai dekoratiivinen. Informatiivinen kuva antaa uutta tai tekstiä täydentävää tietoa. Dekoratiivinen kuva on puolestaan koristeellinen, jolloin se luo julkaisulle ilmettä ja tunnelmaa typografian ja sommittelun kanssa. Hyvä kuvitus välittää tarpeellisen viestin sekä jäsentää ja rikastuttaa ulkoasua. Kuvan sommittelulla on myös oleellinen tehtävä kuvan tunnelman ja katsojan mielikuvien herättämisen kannalta. Henkilöhahmojen katseen suunta on oleellinen, ja usein suositellaankin jättämään katseelle tilaa. Jos henkilön katse suuntautuu ulos kuvasta, kuvaa ei kannata sijoittaa sivun ulkoreunaan. Muuten sivusta tulee epätasapainoinen. Kuvan rajauksella on mahdollista jäntevöittää kuvaa, tehostaa sen viestiä ja luoda dramatiikkaa. Rajauksen avulla kiinnitetään huomio olennaiseen ja toisinaan myös parannetaan sommittelua. (Pesonen – Tarvainen 2003, 46–47, 50–51.)

Rantasen (2007, 135–139) mukaan kuva havaitaan ensimmäisenä sivulta. Kuvaa ei siis pidä käyttää pelkkänä sivuntäytteenä tai koristeena, vaan journalistisena välineenä. Hyvä kuva on sommittelultaan, väreiltään, syvyydeltään, kontrasteiltaan ja valaistukseltaan tarkoitukseen sopiva. Sen lisäksi hyvään kuvaan on tiivistynyt aiheen tunnelma kuvan rajauksen ulkopuolelta. Vaikka kuva olisi hyvä, sen voi pilata taitossa. Silloin myös koko taitto epäonnistuu. Rantanen on Pesosen ja Tarvaisen (2003) kanssa yhtä mieltä siitä, että kuva on voimakas viesti, ja siksi sen käytön pitää olla harkittua ja tarkoituksenmukaista. Kuvat vaikuttavat tekstin kanssa viestiin ja synnyttävät mielikuvia.

Kouvolan Pallonlyöjien kausijulkaisun kuvat ovat seuran tiedottaja Ahlrothin valitsemat. Minulla ei siis ollut kuvissa paljon valinnanvaraa, mutta mielestäni kaikki julkaisussa käyttämäni kuvat toimivat hyvin yhdessä tekstin kanssa. Suurin osa kuvista on dekoratiivisia, ja ne välittävät runsaasti iloista tunnelmaa. Toiset kuvat ovat hyvin värikkäitä, kun taas toiset ovat tummempia. Kuvat kuitenkin tasapainottavat toisiaan ja luovat sivuille kontrastia. Kuvia sommitellessa otin huomioon katseiden suunnat ja yritin välttää Pesosen ja Tarvaisen (2003) mainitsemaa epätasapainoista asetelmaa. Onnistuin siinä hyvin, sillä muutamassa kuvassa henkilön katse kohdistuu sivun sisäreunaan ja ohjaa lukijan tekstin pariin. Käytin joissakin kuvissa myös rajausta, jolloin kuvasta tuli tiiviimpi ja lukijan huomio kiinnittyy oleelliseen. Rajauksen avulla sain kuvat myös mahtumaan niille suunniteltuun tilaan.

Yleensä kausijulkaisu on sisältänyt kaikkien seurajoukkueiden kuvat ja esittelyt. Kauden 2011 julkaisussa on kuva vain miesten Superpesis-joukkueesta. Se on keski-aukeamalla ja sivun hallitsevin elementti otteluohjelmien välissä. Kuvan taittamisessa piti ottaa huomioon se, että sivun taite ei osu kuvattujen henkilöiden kasvoihin. Vaikka aukeama on suurimmaksi osaksi musta, pelaajakuva erottuu siitä hyvin. Taustalla olevat oranssit katsomon penkit luovat kuvaan kontrastia ja tuovat aukeamalle väriä.

Kausijulkaisu sisältää myös mainoksia, joita käytin osana kuvitusta. Vaikka sijoitin mainoksia eri puolille lehteä, yritin säilyttää sivut tasapainoisina. Tavoitteeni oli saada samankokoiset mainokset samoille sivuille, jotta lehden esteettisyys säilyisi. Otin kokonaisuudessa huomioon myös mainosten värit, esimerkiksi sijoittamalla sinisen ja punaisen mainoksen vierekkäin. Näin sain tuotua lisää väriä pienikuvaiselle sivulle. Toisaalta suuret ja värikkäät mainokset ovat sivulla myös niin merkittävä elementti, että uskon lukijan pysähtyvän tarkastelemaan sivua tarkemmin. Viimeisten sivujen historiikkijutun kuvat ovat mustavalkoisia, joten jutun yhteyteen oli pakko sijoittaa mustavalkoinen mainos. Värikäs mainos olisi vienyt jutulta liikaa huomiota, ja koko jutun ideakin olisi mennyt pilalle. Sain sijoitettua mainoksen jutun loppuun mustavalkoisten faktalaatikkojen viereen niin, että se näkyy, mutta ei vie liikaa huomiota muilta elementeiltä. Kausijulkaisussa on varattu myös yksi aukeama mainoksille, jolloin ne nousevat hyvin esille suuren kokonsa vuoksi, mutta eivät monien yksityiskohtiensa ja räikeytensä takia vie huomiota julkaisun jutuilta.

4.3.3 Julkaisu kokoon Adobe InDesignilla

Adobe InDesign on sivuntaitto-ohjelma, mutta sitä voidaan luonnehtia julkaisu-ohjelmaksi ominaisuuksiensa perusteella. Niihin kuuluvat esimerkiksi rajaavat reitit kuvissa, tekstin ja kehysten ääriviivojen muokkaus omilla piirtotyökaluilla sekä tekstin asemointi polkuun. (Lukkarila 2000, 12–13.) InDesignin valitseminen taitto-ohjelmaksi oli minulle luonnollista, koska Kymenlaakson ammattikorkeakoulussa on käytössä Adobe InDesign CS4 ja sain taittopohjan InDesign-tiedostona. Olen tehnyt sillä aikaisemmin joitakin taittoharjoituksia, joten ohjelma on minulle tuttu. Taiton yhteydessä jouduin kuitenkin käyttämään graafisen suunnittelun opettajan apua, koska en osannut vielä kaikkia toimintoja, joita tarvitsin. Lisäksi olin ehtinyt unohtaa joidenkin toimintojen käytön.

Koska sain kausijulkaisun taittopohjan osittain valmiina, ensimmäinen tehtäväni oli sivupohjien (master pages) muokkaaminen. Sivupohjat ovat mallipohjia, joihin sijoitetaan elementtejä ja määritellään valmiit asetukset (Lukkarila 2000, 76). Sivupohjat tehdään A-Master-pohjalle, jota hallinnoidaan Pages-paneelin kautta. Kaikki dokumentin sivut ovat yhteydessä A-Masteriin, eli siihen tehdyt muutokset näkyvät jokaisella sivulla. (Paananen 2009, 71.) Vuoden 2010 kausijulkaisun sivupohjissa oli valmiina ylä- ja alatunnisteet, reunukset, palstalinjat ja peruslinjaruudukko. Alatunnisteseen minun ei tarvinnut tehdä muutoksia, mutta ylätunnisteseen vaihdoin kausijulkaisun vuodeksi 2011. Jätin myös keltaiset aiheotsikot paikoilleen. Joitakin aiheotsikoita oli kuitenkin muutettava, mutta se ei onnistunut suoraan sivupohjassa. Ensimmäinen oli valittava sivu, johon muutos tehtiin, minkä jälkeen aiheotsikko valittiin näppäinyhdistelmällä ja korvattiin uudella otsikolla. Aloitin taittamisen neljällä palstalla, mutta vaihdoin myöhemmin sivupohjan 12-palstaiseksi. Näin sain pienellä vaivalla enemmän vaihtelevuutta taittoon.

Kun olin saanut sivupohjan valmiiksi, aloin päivittää ensimmäisen sivun yhteys- ja tekijätietoja. Sen jälkeen oli vuorossa pääyhteistyökumppanien logojen lisääminen. Se ei vienyt paljoa aikaa, koska minun ei tarvinnut tehdä pohjaa, johon logot keräsin. Käytin nimittäin samaa pohjaa kuin edellisessä lehdessä oli, ja päivitin vain otsikkoon vuoden 2011. Kun logot olivat valmiit, pääsin juttujen taittamisen pariin. Tekstit olivat valmiina, joten ne piti vain tuoda dokumenttiin ja sijoittaa oikeille sivuille. Koska palstat ja peruslinjaruudukko olivat valmiina, tekstit asettuivat sivuille ongelmitta. En

kuitenkaan ollut täysin tyytyväinen tekstin jakautumiseen riville. Minun oli siis korjattava kappaletyyliin typografisia asetuksia. Tavutuksen sekä välistysten tiivistyksiä ja väljennyksiä koskevat ehdot määritellään tavutus- ja tasaus-asetuksilla (Paananen 2000, 85). Näitä asetuksia säätämällä sain hävitettyä suuret välit sanojen väliltä, jolloin teksti asettui paremmin riville.

Tekstien taiton jälkeen oli aika suunnitella kuvien paikat ja sijoittaa ne paikoilleen. Sain suurimman osan mainoksista haltuuni vasta taiton loppupuolella, joten varasin niille tilan kuvakehystä käyttämällä. Tulevien kuvien sijainnit ja koot voidaan määrittää etukäteen kuvakehyksellä, jolloin kuvaa sijoitettaessa se sopii kehykseen oikean kokoisena riippumatta siitä, minkä kokoinen se on alun perin ollut (Paananen 2000, 31). Kuvakehysten ansiosta mainosten sijoittaminen sujui siis suhteellisen nopeasti. Se ei kuitenkaan ollut täysin vaivatonta, koska en aluksi tiennyt kaikkien mainosten kokoa. Kun kaikki kausijulkaisun elementit oli taitettu, tarkistin kaiken olevan kunnossa: julkaisu näytti oikeanlaiselta, ja siinä oli käytetty CMYK-värejä. Lopuksi loin dokumentista PDF-tiedoston.

5 YHTEENVETO

Kouvolan Pallonlyöjien kausijulkaisuprojektin johtaminen oli erittäin vastuullinen työ, enkä aluksi tahtonut uskoa, että sain sen hoidettavakseni. Projektin edetessä minulle alkoi kuitenkin käydä selväksi, että saisin kaiken tarvitsemani tuen KPL:n markkinointipäälliköltä ja tiedottajalta. Lisäksi lähes valmiin taittopohjan saaminen Kouvolan Kopijyvältä helpotti työtäni. En kuitenkaan missään vaiheessa osannut varautua siihen, kuinka raskas prosessi taittaminen olisi. Jouduin istumaan lukemattomia tunteja tietokoneen ääressä taittoa tehdessäni. Olen kuitenkin sitä mieltä, että aherrukseni palkittiin lopulta onnistuneella kausijulkaisulla. Lisäksi opin taittamisesta enemmän kuin koko koulutukseni aikana ja sain itsevarmuutta vastaanottaa taittotehtäviä tulevaisuudessakin.

Tein virheitä aikataulun suunnittelussa tai paremminkin suunnitelman laiminlyönnissä. Opin siitä kuitenkin, että vaikka projekti olisi kuinka pieni, suuntaa antava aikataulu on hyvä laatia alussa ja täydentää sitä aina, kun se on mahdollista. Ennen projektin aloittamista on syytä kirjata kaikki tehtävät, jotta mikään ei pääsisi yllättämään aivan projektin lopussa. Minä unohdin esimerkiksi mainosmateriaalin keräämisen, mikä seurauksena mainosten taittaminen oli tehtävä kiireessä. Painotuotetta tehdessä

erityisesti ensikertalaisen on syytä olla varhaisessa vaiheessa yhteydessä painoon ja selvittää, mitä he painotuotteelta vaativat. KPL:n kausijulkaisuprojekti oli vaarassa epäonnistua, koska jätin yhteydenoton viimeiseen mahdolliseen hetkeen, enkä onnistunut lähettämään materiaalia heti painoon. Kaikesta huolimatta julkaisu ilmestyi kuitenkin ajallaan.

Rantasta (2007, 81) lainaten: visualistin on tarkoitus toteuttaa journalismin näkemystä, ei taiteilijan. Lehden tekeminen itselle ja lukijalle eivät kuitenkaan välttämättä sulje toisiaan pois. On todennäköisempää, että lehden tekemisestä innostuu, jos se on myös itselle mieluinen. Tekijän innostuksella on sitä paitsi tapana näkyä työn jäljessä. Minä pidin kausijulkaisun taittamisesta alusta lähtien. Vaikka kokemusta taiton tekemisestä minulla ei pieniä harjoitustehtäviä lukuun ottamatta ollut, olin innostunut kokeilemaan ja oppimaan, miten lehdestä saisi taiton avulla lukijoita kiinnostavan, mielekkään lukukokemuksen tarjoavan tietopaketin. Uskon, että innokkuuteni ja mielenkiintoni lehdentekoa kohtaan on myös nähtävissä julkaisun ulkoasussa. Olen hyvin tyytyväinen kausijulkaisun ulkonäköön ja sisältöön, enkä usko, että olisin voinut tehdä mitään paremmin. Ainoastaan muutama kirjoitusvirhe jäi teksteissä häiritsemään, mutta se on koko projektiin nähden niin pieni yksityiskohta, että annan sen itselleni anteeksi.

Sen lisäksi, että olen itse ylpeä tekemästani työstä, olen saanut siitä ulkopuolisiltakin hyvää palautetta. Kouvolan Pallonlyöjät jopa kysyi minulta jo alustavasti, olisinko valmis tekemään heidän kausijulkaisunsa myös ensi vuonna. Projekti oli myös siinä mielessä hyödyllinen, että voin työnhaussa näyttää konkreettisen mallin opinnäytesyöstäni, joka toimii samalla näyttönä osaamisestani. Odotan innolla uusia haasteita ja uskallan uskoa omiin kykyihini myös graafisen suunnittelun puolella.

LÄHTEET

Berkun, S. 2006. Projektinhallinnan taito. Helsinki: Readme.fi.

Dobie, C. 2007. A Handbook of Project Management. Crows Nest: Allen & Unwin.

Itkonen, M. 2007. Typografian käsikirja. 3., laajennettu painos. Helsinki: RPS-yhtiöt.

Julkaisijan käsikirja. 1999. Adobe Press. Helsinki: IT Press.

Keränen, V., Lamberg, N. & Penttinen, J. 2003. Julkaisu & kuvankäsittely. 1. painos. Jyväskylä: Docendo Finland Oy.

Kettunen, S. 2003. Onnistu projektissa. Helsinki: WSOY.

Kouvolan Pallonlyöjät. 2011. Historia. Saatavissa:

<http://www.kouvolanpallonlyojat.net/fi/seura/historia> [viitattu 3.10.2011].

Lajin synty. 2011. Kunnian kentät. Pesäpallon 75-vuotisjuhlanäyttely. Jyväskylän yliopiston museon kulttuurihistoriallinen osasto. Saatavissa:

<http://www.jyu.fi/tdk/museo/pesapallo/synty.htm> [viitattu 3.10.2011].

Lewis, J. P. 2007. Fundamentals of Project Management. 3. painos. New York: AMACOM.

Loiri, P. & Juholin, E. 1998. HUOM! Visuaalisen viestinnän käsikirja. Helsinki: Inforviestintä Oy.

Lukkarila, P. 2000. Adobe InDesign julkaisijan työvälineenä. 1. painos. Helsinki: CredoNet Oy.

Paananen, P. 2009. InDesign CS4 – Julkaisun tekeminen. 1. painos. Jyväskylä: WSOYpro/Docendo-tuotteet.

Parker, R. C. 1998. Hyvältä näyttää. Espoo: Suomen Atk-kustannus Oy.

- Pelin, R. 2008. Projektihallinnan käsikirja. 5., uudistettu painos. Helsinki: Projektijohtaminen Oy Risto Pelin.
- Pesonen, E. 2007. Julkaisijan käsikirja. 1. painos. Jyväskylä: WSOYpro/Docendo-tuotteet.
- Pesonen, S. & Tarvainen, J. 2003. Julkaisun tekeminen. 1. painos. Jyväskylä: Docendo Finland Oy.
- Rantanen, L. 2007. Mistä on hyvät lehdet tehty? 1. painos. Hill and Knowlton Finland Oy.
- Ruuska, K. 2005. Pidä projekti hallinnassa. 5., uudistettu painos. Helsinki: Talentum Media Oy.
- Silfverberg, P. 2007. Ideasta projektiksi. 1. painos. Helsinki: Edita Publishing Oy.
- Toivanen, A. 2011a. Graafinen suunnittelu pähkinänkuoressa. Suunnittelu. Graafinen suunnittelu – www.graafinen.com. Saatavissa: <http://www.graafinen.com/suunnittelu/graafinen-suunnittelu-pahkinankuoressa/> [viitattu 14.10.2011].
- Toivanen, A. 2011b. Tiedot | About. Portfolio – Graafinen suunnittelu – Graphic Design. Saatavissa: <http://www.anttitoivanen.com/tiedot-info/> [viitattu 14.10.2011].
- What is graphic design? 1993. Tools and Resources. Graphic Design: A Career Guide and Education Directory. AIGA. Saatavissa: <http://www.aiga.org/guide-whatisgraphicdesign/> [viitattu 14.10.2011].

Kouvolan Pallonlyöjien kausijulkaisu 2011 -projektin aikataulu

13. tammikuuta

- Sopimus KPL:n markkinointipäällikön Santtu Aitalan kanssa kausijulkaisun toteuttamisesta opinnäytetyönä

14. helmikuuta

- Selvitys projektista ja sen sisällöstä, alustavan aikataulun laatiminen

9. maaliskuuta

- Juttujen kirjoittaminen alkaa

22. maaliskuuta

- Aikataulun ja kausijulkaisun sisällön tarkennus

31. maaliskuuta

- Juttujen viimeinen palautuspäivä

1. huhtikuuta

- Taiton aloitus

15. huhtikuuta

- Alustavan kausijulkaisun esittely

27. huhtikuuta

- Kausijulkaisu painoon

4. toukokuuta

- Kausijulkaisu ilmestyy Kouvolan Sanomien liitteenä